

Šplh po laně - prusíkování

- Použité zdroje:
- Metodika HO Šakal
- www.lezec.cz
- www.petzl.com

■ **OBSAH:**

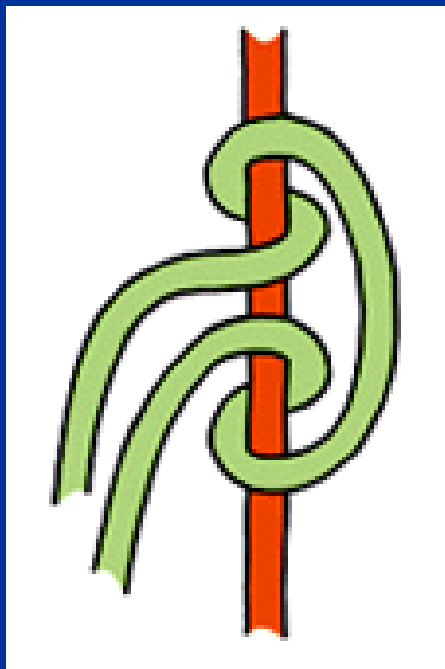
- Co je to prusíkování.....snímek 3
- Jaké uzly k prusíkování?.....snímek 4
- Blokanty.....snímek 6
- Pružinové blokanty.....snímek 7
- Zakládání lana do blokantu.....snímek 8
- Svírací blokanty.....snímek 9
- Tibloc.....snímek 10
- Vlastní prusíkování.....snímek 11
- Šplhací metody pomocí blokantů.....snímek 12
- Selbstseilrolle – samolanokladka.....snímek 13

Co je to prusíkování

- V různých situacích je při horolezectví výhodné či nutné pohybovat se vzhůru přímo po laně. K tomu slouží různé pomůcky.
  - 1) smyčky vázané na lano některým z prusíkovacích uzlů
  - 2) blokanty různých typů
- Tento šplh se provádí pouze po tzv. fixním laně, což je lano, které je minimálně svůj horní konec pevně ukotveno k jistícímu bodu v terénu. Fixní lano se tedy nijak neposunuje, nedobírá, prostě je pouze natažené v terénu.
- Jedná se o lezení po laně za pomoci smyček, které se na lano navážou takovým zadrhovacím uzlem, který způsobí zaklesnutí smyčky na laně. Do takových smyček si pak člověk může odsednout, zůstat v nich viset. Střídavým posouváním smyček nahoru po laně, a odsedáváním do nich, se po laně posunuje vzhůru.

Jaké uzly k prusíkování?

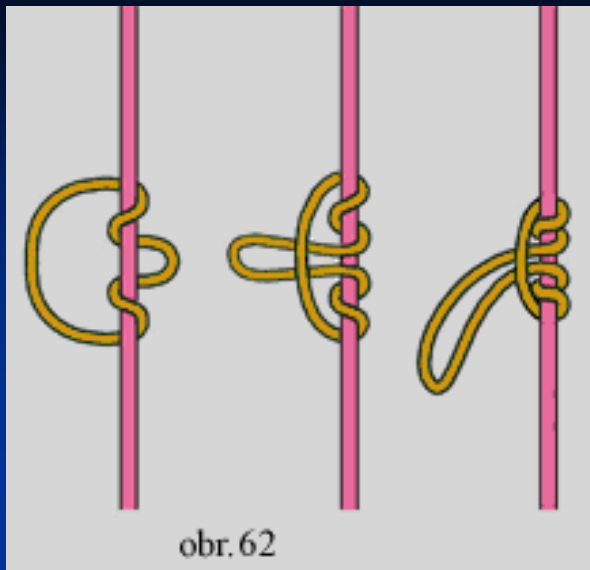
- Prusíkovací uzly dělíme na dvě skupiny:
  - 1) SYMETRICKÉ: drží spolehlivě v obou směrech zatížení – jednoduchý prusík, dvojitý prusík
  - 2) ASYMETRICKÉ: drží jen v jednom směru – Machardův prusík, Prohazkův prusík...
- K prusíkování se dají použít: 4-6mm rep šňůra, plochá sešitá smyčka.

Jednoduchý prusík

- 4 mm smyčka: funguje
- 5 mm smyčka: začíná prokluzovat, ale občas ještě zabere
- 6 mm (a více) smyčka: nefunguje

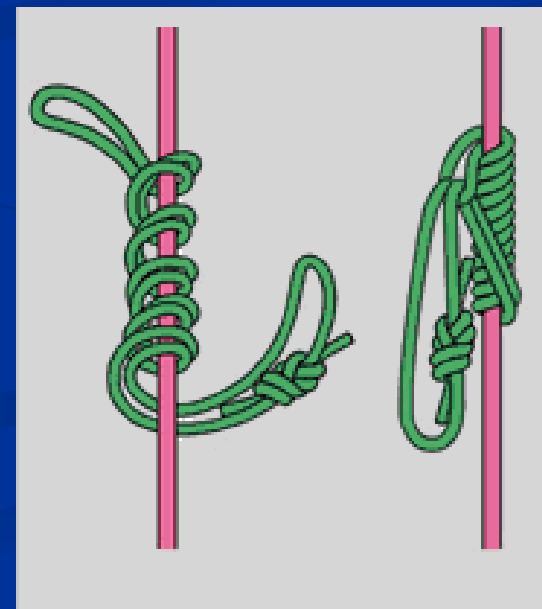
Dvojitý prusík

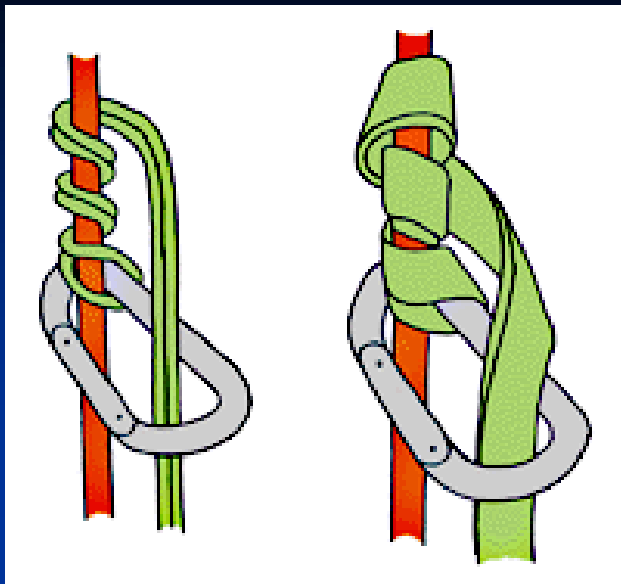

5 mm smyčka: funguje dobře
6 mm smyčka: funguje dobře
7 mm (a více) smyčka: nefunguje

Velmi dobrý prusíkovací uzel, je jedním z nejlépe fungujících. Je asymetrický, ale je přijatelně dobrý i pro zatížení v druhém, neoptimálním směru. Drží perfektně i na širokých dutých popruzích (25 mm), a tlustých kulatých smyčkách (9 mm), ale takové smyčky se musí ovinout alespoň čtyřikrát

Machardův prusík

Prohaskův prusík

Jedná se o asymetrický uzel, proto optimálně drží v jednom směru! V opačném neoptimálním směru drží špatně, nebo vůbec. Nejčastěji se používá s vloženou karabinou.

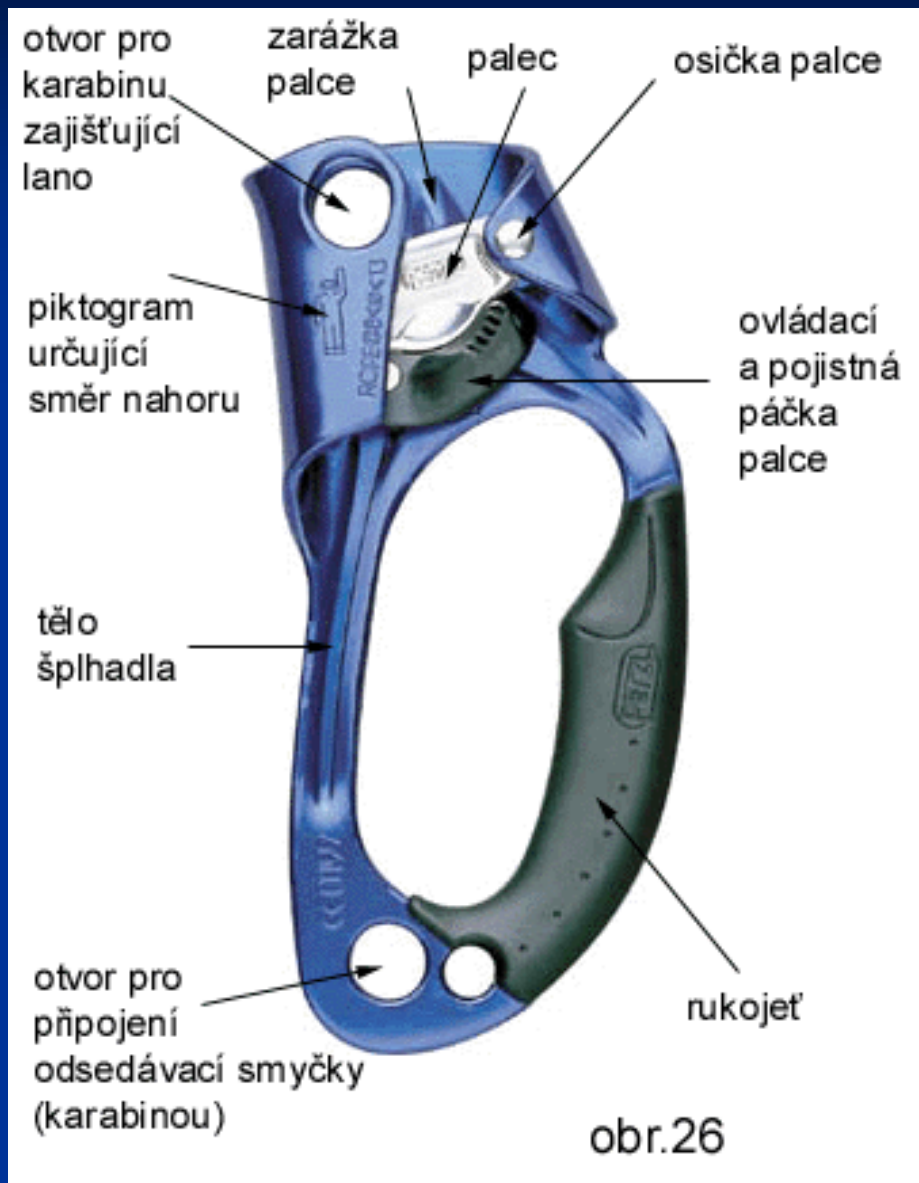
Blokanty

Také se používá název "šplhadla", nebo pro jedno zařízení "šplhadlo". Cizím slovem a ve slangu se obecně jakýkoliv blokant často nazývá jümar (čti "jýmar"; často, ale nesprávně se vyslovuje "džímar") podle úplně prvního blokantu, který se nazýval "Jümar". Šplhání s blokantem po laně se pak často nazývá jümarování. Ělíme je na dva druhy:

- 1) **Pružinové** – k zadrhnutí blokantu na laně dojde tehdy, je-li palec blokantu tisknut na lano pružinou vloženou mezi tělo a palec blokantu.
- 2) **Svírací** – ty se mohou zatížit jen jediným funkčním způsobem, a při jakémkoliv jiném způsobu uchopení a zatížení ztratí zadrhovací schopnost

Blokanty můžeme rozdělit také na pravé a levé.

Pružinové blokanty

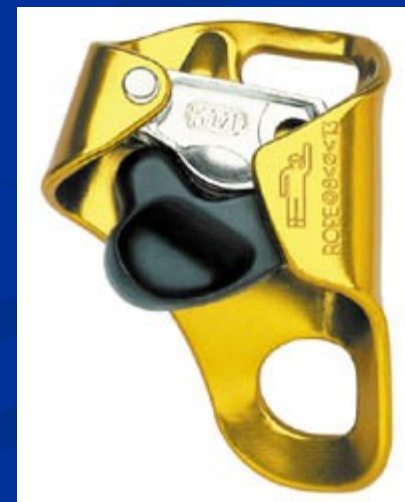

Jsou konstruovány tak, že lezec přímo zatěžuje tělo blokantu. Pokud blokant není lezcem zatížen, drží na laně také. Je to způsobené tím, že mezi palec a tělo blokantu je vloženo pérko, která způsobuje permanentní přitisknutí palce na lano. Při zatížení blokantu lezcem se palec blokantu, jenž je vůči lanu nastaven ve výhodném úhlu, přitiskne na lano.

Zakládání lana do blokantu

< Ascension - blokant s rukojetí
Pro pravou ruku

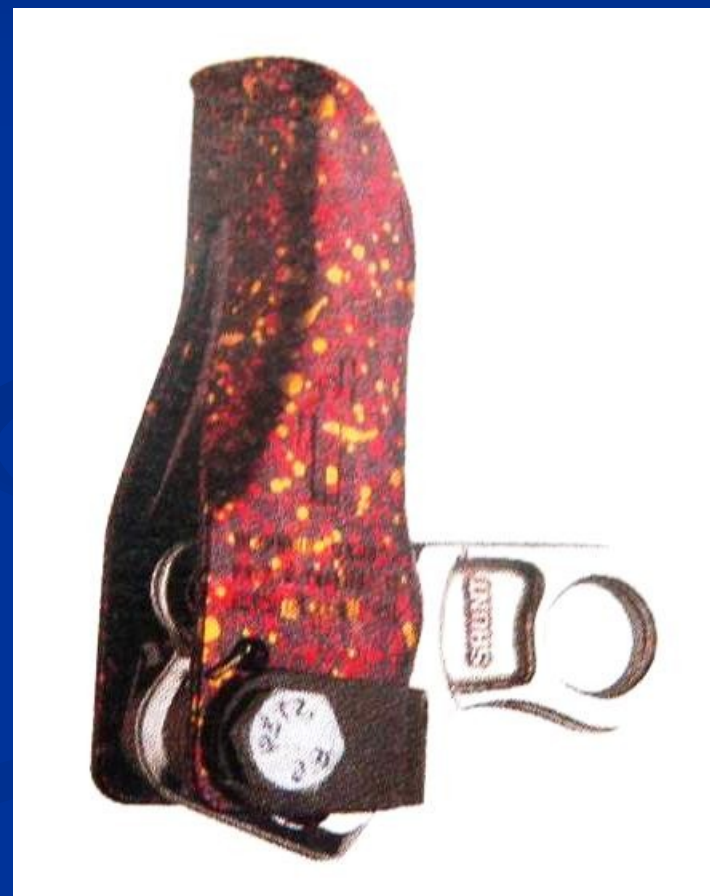
Croll - hrudní blokant>

Svírací blokanty

Většinou jsou konstruovány tak, že lezec přímo zatěžuje palec blokantu. Pokud blokant není lezcem zatížen, volně sklouzává dolů. Ovšem je-li blokant zatížen, svírá palec lano velmi silně. To se hodí, když je lano zanesené bahnem nebo ledem. U většiny typů svíracích blokantů je nutná jeho demontáž, aby bylo možné do blokantu vložit lano. To je potom ale zcela uzavřeno v blokantu, a není možné jeho vysmeknutí ven. Svírací blokanty jsou dobré pro sólové lezení podél fixního lana. Při takovémto lezení blokant za sebou lezec táhne na smyčce nebo karabině a jakmile spadne, svou rychlostí blokant "přeběhne" v letu dolů, a hned na to přes smyčku (nebo karabinu) zatíží i palec blokantu, a tak dojde k zadrhnutí a zastavení pádu.

Shunt

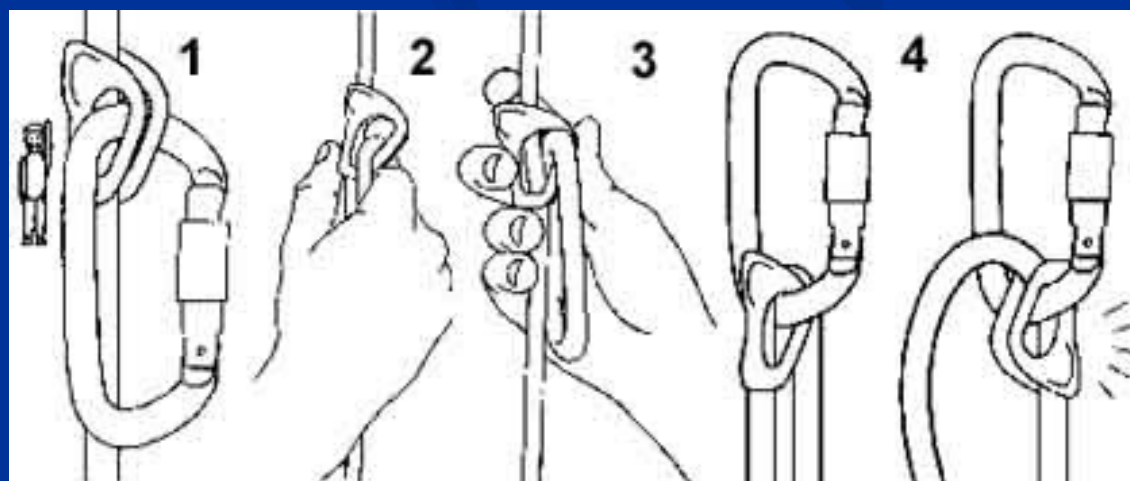
Tibloc

Konstrukčně nejjednodušší blokant. Vhodné jako záložní blokant. Je tvořeno jediným kusem kovu. Úlohu palce blokantu hraje karabina, která se do blokantu vkládá, a kterou se i k blokantu připíná lezec a jedině za tuto karabinu je možno se chytat a přitahovat. Funguje na lanech o průměru 9 - 11 mm, vcelku zabírá i na 8 mm laně, ale výrobce to už nedoporučuje.

Šikmé zuby dobře drží.

Čistící výřez.

Vlastní prusíkování

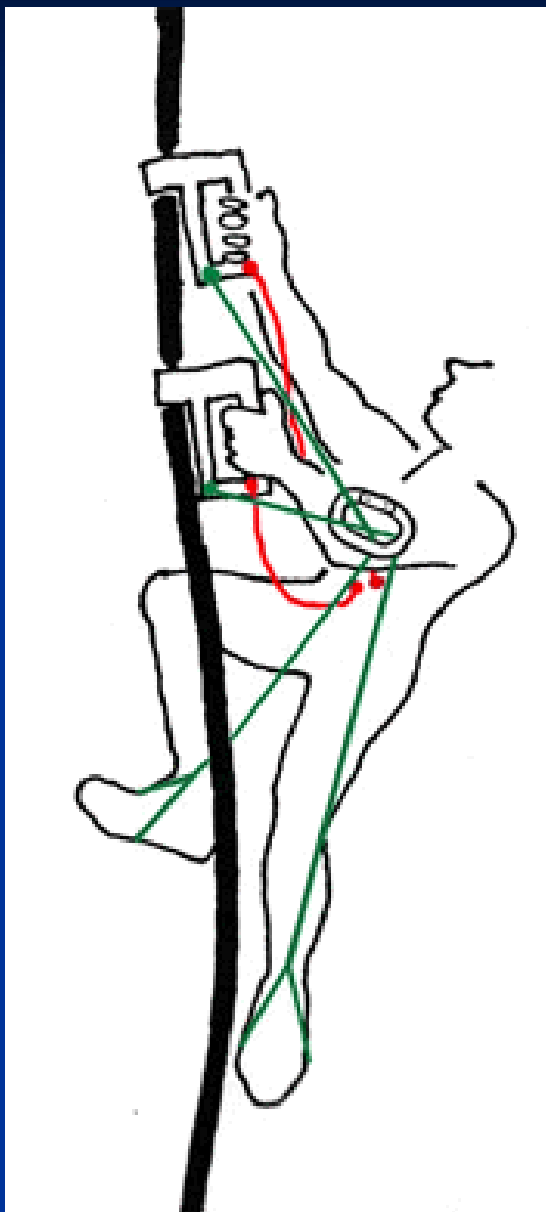

<Prusík pro centrální>
oko v sedáku

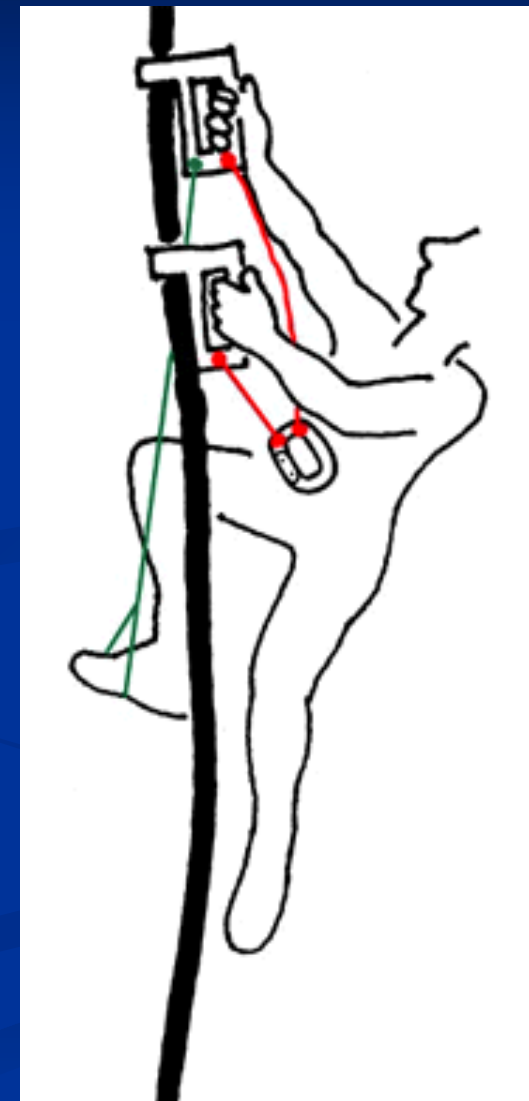
<Prusík pro nohu>

Některé šplhací metody pomocí blokantů

Metoda Jumar (ruka -
noha, ruka - noha)

Metoda Sedačka
"ruka - noha,
ruka - sedačka"

Selbstseilrolle - samolanokladka

Technika, kterou používáme pro rychlý sestup k postiženému a opětovný výstup bez zakládání dalších jisticích pomůcek.

Postup: „Selbstseilrolle:“

- 1) navážeme se na konec lana a pramen lana propneme karabinou s pojistkou zámku umístěnou ve stanovišti
- 2) na pramen lana za závěsem umístíme dvojitý (případně trojitý) prusik a vyvážeme jeho konce uzlem do úvazku
- 3) posunováním prusiku dolů se současným povolováním lana se spouštíme, posunováním nahoru za současného přitahu lana vytahujeme